Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 48 THURSDAY, MARCH 12 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 12-го БЕРЕЗНЯ 1998 р. Ч. 48 РІК CV

РОСІЯ ВИЗНАЛА ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Тут відбулася пресова конференція міністра інформації Зиновія Кулика з приводу підписання українсько-російської угоди про співробітництво в галузі інформації.

Міністер інформації охарактеризував угоду як "взаємовигідну". Згідно з цим документом, зазначив З. Кулик, Російська Федерація визнала інформаційний суверенітет України.

Відповідаючи на запитання чи плянується віддати на фінансування Росії один із національних каналів Українського телебачення, як про це повідомило агентство "Інтерфакс", міністер інформації України відповів: "На сьогоднішній день російська сторона не визначила, яку телерадіопрограму передаватиме на Україну — усе це є складовими частинами підписаної угоди. Аналогічно не визначилась і українська сторона, але я вважаю, що це передусім має бути забезпечено, як міждержавна угода, на державному рівні".

Л. КУЧМА ЗВЕРНУВСЯ ДО НАРОДУ У СПРАВІ ДОГОВОРУ З РОСІЄЮ

Київ (УНІАР). — Президент України Леонід Кучма виспупив на радіо зі зверненням до народу України з приводу своєї офіційної візити в Росію та досягнутих там домовлень. У своєму виступі Президент сказав:

"Шановні співвітчизники! Важливість питань, вирішених у ході моєї візити до Російської Федерації, спонукує звернутися безпосередньо до вас.

Я виходжу, поперше, з того, що ці питання цікавлять без перебільшення всіх і кожного. Подруге, думки тих, хто претендує на ролю політиків, та частини столичних засобів масової інформації щодо перебігу й підсумків візити, аґресивно-критичні і ґрунтуються на пересмикуваннях та спекуляціях. Намагаючись виступати від імени всього народу, вони іґнорують думку абсолютної його більшости стосовно відносин з Росією. І хоч як це парадоксально, досягнуті домовлення піддаються сумнівам і критиці силами, що перебувають на прямо протилежних політичних флангах. Просто якесь абсурдне змагання — кому швидше вдасться навіяти людям враження, ніби на московській зустрічі зроблено не те і не так, як потрібно та вигідно Україні. Не обминула ця пошесть і Верховну Раду, хоча там начебто і не спостерігалось особливого опору в питанні зближення з Росією — принаймні, широкомаштабний договір між обома країнами ратифіковано такою більшістю голосів, якої вже давно не бачили парляментарні стіни.

Викликає подив надмірно, м'яко кажучи, гнучка позиція деяких політиків, включаючи тих, які займали, а дехто і досі займає високі державні пости. Нині вони відкидають підписані в Москві документи з таким же запалом, з яким недавно відстоювали тезу про 'наведення мостів до Росії'. Як видно, наближення виборів заваджає їм тверезо і об'єктивно оцінювати не тільки рішення та дії Президента, а і свою власну поведінку. До речі, в нас уже зформувалася когорта професійних критиків — ще палець об палець не вдаривши для держави, вони засвоїли лише одне: заперечувати і таврувати, і в усьому, навіть у соняшному затемненні, вбачати 'ворожі підступи'.

Для мене інтереси країни вищі за метушливі політичні пристрасті, тому подібні закиди міг би оцінити словами поета: 'А в Україні битви Півночі — малих вождів ганебна рать'.

Важливо не те, хто голосніше крикне, а хто краще розбереться і зробить правильніші висновки. Доцільність розвитку взаємовигідної співпраці з Росією, створення атмосфери добросусідства і взаємного довір'я, відновлення суто людських зв'язків, переконаний, сумнівів у вас не викликає. Більше того, мене постійно запитують і навіть дорікають: чи не запізно взялися за цей напрям зовнішньої політики? Звичайно, будь-яку важливу, потрібну справу краще починати раніше, але треба було рахуватись з реаліями, інакше вийшло б забігання вперед, кукурікання раніше, ніж настає світанок.

Зробивши на референдумі вибір курсу на незалежність, ми спочатку мали впорядкувати і закріпити свої відносини з усіма державами, у тому числі й з Росією, політичними угодами. А це виявилося справою досить непростою, хоча б через те, що після розпаду Союзу колишні республіки нагадували сім'ю, яка переживала 'синдром розлучення'. А в таких випадках не бракує взаємних образ, настороженостей, підозр.

Головним каменем зіткнення в українсько-російських відносинах були, як відомо, питання Чорноморської фльоти та міста Севастопіль. Ситуацію принципово змінив широкомаштабний договір про дружбу, взаєморозуміння і співробітництво, підписаний президентами України і Росії у травні минулого року в Києві. Він чітко визначив норми наших відносин і став базою для прийняття інших важливих рішень. Цьому сприяли і мої чисельні зустрічі з Борісом Єльцином. Важливим їх результатом стало досягнення ряду домовлень, насамперед підписання програми економічної співпраці на 10 років. Саме навколо неї зараз особливо багато перекручень і відвертих інсинуацій. При чому, чимало опонентів полемізує у дивний спосіб — спершу приписують програмі наміри такі, яких там і близько немає, а потім з не меншим надхненням їх розвінчують. Прийом настільки ж поширений, наскільки недобросовісний. Співпраця з Росією (а ще недавно в нас був спільний дім, нас тісно пов'язують історія і людський фактор, традиційна взаємозалежність та взаємопроникнення економік) відповідає національним інтересам України. Це добра основа і широкий простір для стратегічного партнерства, для кон-

(Закінчення на стор. 4)

Москва намагається дискредитувати незалежну Латвію

Рига, Латвія. — Як інформують газети і телевізійні компанії, минулого тижня у латвійській столиці будинок міського уряду оточили демонструючі російськомовні пенсіонери, вимагаючи зменшити оплати за мешкання та інші хатні вигоди.

Оскільки на демонстрацію її учасники не дістали офіційного дозволу від латвійської влади, то поліція, на цілком законній підставі, розігнала її. Цю обставину відразу використала з пропоґандивною антилатвійською метою Москва: мовляв, у Латвії порушено права людини. В офіційній заяві міністер закордонних справ Російської Федерації Євґеній Прімаков назвав латвійську владу „недемократичною", а російський прем'єр-міністер Віктор Черномирдін навіть дозволив собі сказати, що „при теперішніх своїх керівниках Латвія сходить з доброї дороги".

Ще категоричніше і брутальніше звучить заява голови російських комуністів Ґеннадія Зюґанова, який в інтерв'ю для радіостанції „Ехо Москви" сказав, що „фашистська політика Латвії перекреслює її претенсії на приєднання до міжнародної спільноти. Латвія є єдиною країною у світі, де півмільйона осіб не мають громадянства". При цьому Ґ. Зюґанов, певна річ, не уточнив, що ті „півмільйона осіб" відмовляються вивчати латвійську мову, не рахуються із законами незалежної латвійської держави і своїми керованими з Москви акціями намагаються унеможливити розбудову суверенної Латвії.

Латвійські державні особи, зокрема прем'єр Ґунтарс Крастс, вважають, що демонстрація протесту російськомовного „насєлєнія" була спровокована Росією. Не випадково на місці події стояли готові до фільмування російські тележурналісти. Незадовго до дня демонстрації російська ризька газета „Панорама Літви" закликала до виступу і зробила це в такій формі, що її можна трактувати як провокацію вуличних безпорядків і можливих міжетнічних конфліктів з метою дискредитувати Латвію в очах світової спільноти.

Відповідаючи на безпідставні звинувачення збоку Москви, міністер закордонних справ Латвії Вальдіс Біркавс сказав на пресовій конференції з цього приводу: „Якби Росія справді хотіла підтримувати атмосферу доброзичливости, то спочатку вона намагалася б вивчити всі обставини цієї справи, а вже потім робити висновки".

Рахункова палата звітувала

Київ (УНІАР). — Рахункова палата України на черговому засіданні "круглого стола" у Представництві Світового банку звітувала про свою діяльність за 1997 рік.

За словами голови Рахункової палати Валентина Симоненка, за перший рік свого існування палата розглянула 48 справ. Основна діяльність РП у минулому році велась у двох напрямах: аналітичному та контрольно-ревізійному.

Аналітична робота з виконання державного бюджету сприяла тому, що у бюджеті на 1998 рік враховно пропозиції РП щодо збільшення надходжень від податку на прибуток на 650 млн.гр. та оплати за транспортування ґазу на 298,3 млн.гр., а також щодо зменшення суми державних позик на 1053,2 млн.гр. і видатків на обслуговування зовнішнього державного боргу на 142,5 млн.гр., а на його погашення — ще на 124,9 млн.гр.

В. Симоненко повідомив, що в ході проведених 69-ох інспекцій перевірено використання грошей Резервного фонду

Кабінету Міністрів, де виявлено використання не за цільовим призначенням близько 2,3 млн.гр. Перевірка використання державних грошей у Фонді Державного Майна та позабюджетному Державному фонді приватизації показала, що за перше півріччя 1997 року продано державного майна на 483 млн.гр., а на рахунки позабюджетних фондів приватизації надійшло лише 108 млн.гр., з них до держбюджету перераховано лише 237,000 грн.

Перевірки комерційних банків, уповноважених Урядом і Національним Банком України для касового виконання державного бюджету, привели до внесення пропозиції, яку враховано у постанові Кабінету Міністрів, щодо встановлення обов'язкової сплати уповноваженими банками визначених сум за користування тимчасово вільними бюджетними фондами у розмірі 30-50 відс. облікової ставки НБУ.

У 1998 році на утримання Рахункової палати з державного бюджету заплянувано виділити 120,13 млн. гр., з них на утримання працівників 3,4 млн.гр., усі інші гроші мають піти на закупівлю обладнання.

На сьогодні у Рахунковій палаті працює близько 120 осіб. У 1998 році число працівників плянується збільшити до 230 осіб, у 1999 - до 350 осіб.

Обговорено ролю України у програмі "Партнерство для миру"

Київ (УНІАР). — Пресовий центр Міністерства Закордонних Справ України повідомив, що в Европейському центрі досліджень проблем безпеки ім. Дж. Маршалла відбулася міжнародна конференція "Роля України у партнерстві для миру", організована робочою групою Україна-НАТО, Національними ґвардіями ЗСА та України.

Мета конференції — допомогти Українській Національній Ґвардії, Міністерству Оборони та Міністерству Закордонних Справ у виробленні концепції реформи оборонної галузі в рамках партнерства України і НАТО.

Учасники конференції розглянули британський, німецький та американський моделі сил безпеки і резерви, їхню ролю, місію, організацію та функцію.

Починається „автомобільна лихоманка"

Київ. — З наближенням 1-го квітня, коли вступить в дію нове мито на ввіз авт, які були у використанні понад п'ять років, митники відчувають велике пожвавлення на пунктах переходу українського кордону, повідомила 9-го березня УНІАР.

Щоб задовольнити південно-корейську фірму „Даеву", яка збирається вкладати у виробництво автомобілів в Україні 1.3 блн. дол., Україна ввела обмеження на імпортовані авта. З наступного місяця мито на автомобілі, яким понад п'ять років, становитиме 5,000 дол.

Торгівці чужоземними вживаними автами заявляють, що їм доведеться шукати іншої праці після того, як наберуть чинности нові правила ввозу автомобілів. Введення мита вже сьогодні відчутно впливає на український авторинок — ціни зростають.

Митники передбачають, що через 7-10 днів на тепер спокійному українсько-мадярському кордоні з'являться непрохідні пробки, оскільки автоперекупники введуть шалений пошук фондів.

Помер Т. Джус

Вест Айслип, Н. Й. — Тут помер на 80-му році життя син відомого винахідника закріплювача до літаків, а відтак великого українського філантропа, який закупив для українців у 1955 році престижевий будинок в Ню Йорку та заснував Український Інститут Америки під своїм проводом.

Св. п. Т. Джус

Т. Джус від початку увійшов до Управи УІА, а після смерти батька в 1964 році перебрав провід УІА і опіку над будинком при 72-ій вулиці аж до 1982 року. В 1978 році померла дружина Т. Джуса Стелла, а відтак в скорому часі Т. Джус зрезиґнував з посту президента УІА, від 1982 року не входив до Управи та не цікавився долею будинку, який закупив його батько.

Т. Джус залишив у смутку другу дружину, дочку та сина з родинами та дальшу родину. Поховано його у вівторок, 10-го березня ц. р., на кладовищі „Ґейт оф Гевен" на Лонґ Айленді поруч батька.

Чечня скасувала повітряний зв'язок з Росією

Ґрозний, Чечня. — Цими днями чеченське столичне летовище імені Шейха Мансура повністю припиняє свою діяльність, передусім скасувавши лети між Ґрозним і Москвою.

Розмовляючи з цього приводу з журналістами, президент чеченської летунської компанії „Стіґл" Альгазур Баталов повідомив, що це рішення прийняв кабінет міністрів республіки. Однак він не пояснив причин, підкресливши тільки, що це „належить до політичних питань".

Пропозиція закрити летовище і скасувати повітряний зв'язок з Москвою виникла ще в кінці січня, коли президент Чечні Аслян Масхадов припинив переговори з Росією і відкликав з Москви всіх своїх представників, включаючи міністрів. А. Масхадов звернув увагу на ту обставину, що російська сторона вперто не виконує міжурядових домовлень щодо статусу ґрозненського летовища, яке, згідно з чеченсько-російською угодою, повинно було дістати з 1-го вересня 1997 року статус міжнародного.

Москва відверто проіґнорувала це домовлення, як і багато інших. Крім того, в чеченській столиці незадоволені тим, що московські чинники чинять перешкоди відкриттю постійних летів з Ґрозного до столиць країн Співдружности Незалежних Держав. Ці лети згаданою угодою передбачалося розпочати 1-го серпня минулого року.

Журналісти хотіли довідатися, з якого летовища президент А. Масхадов полетить до Великобританії. На це запитання пресовий секретар чеченського лідера відповів, що за цю поїздку відповідає служба безпеки і тому підготова до неї є державною таємницею.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ДОРУЧЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА. — За підсумками робочої поїздки до Дніпропетровської области Президент України Леонід Кучма дав низку доручень Кабінетові Міністрів. Зокрема, голова держави зобов'язав Уряд забезпечити виконання затверджених першочергових заходів щодо ліквідації наслідків зсуву на житловому масиві "Тополя-1" у Дніпропетровському, доручив виділити необхідні фонди для завершення будівництва третьої черги лінії швидкісного трамваю у Кривому Розі. Крім того, зобов'язав Уряд надати конкретну допомогу підприємствам міста Жовті Води для стабілізації діяльности, а також розглянути питання створення у Дніпропетровській області спеціялізованої реґіональної акціонерної компанії "Золото Дніпропетровщини".

ВІЗИТИ Г. УДОВЕНКА

КИЇВ. — Питання торговельно-економічної співпраці між Україною і Чехією обговорили 9-го березня в Празі міністри закордонних справ України і Чехії. "Ми вважаємо, що наші країни могли б плідно співпрацювати у таких галузях, як атомна енерґетика, машинобудування, транспорт, транспортові та космічні технології", — заявив міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко. Наступного дня він уже втретє виїхав до Японії для переговорів з приводу українсько-японського співробітництва та обміну думками з проблем реформування ООН і Ради безпеки.

ПОШУКИ КРЕДИТІВ

КИЇВ. — У понеділок, 9-го березня Президент України прийняв заступника директора 2-го Европейського департаменту Міжнародного валютного фонду (МВФ) Доналда Доннованга і керівника місії МВФ в Україні Мохаммеда Шаммана Валляві. Обговорено стан виконання кредитної програми Міжнародного валютного фонду "Стендбай". Учасники зустрічі також обмінялися думками щодо підготови та перспектив здійснення в Україні програми поширеного фінансування.

НАНУ НЕ БЕРЕ УЧАСТИ У ВИБОРАХ

КИЇВ. — Під час зустрічі 9-го березня з Президентом України президент Національної Академії Наук України Борис Патон від імени Президії заявив, що провідні українські науковці засуджують методи передвиборчої боротьби. За його словами, окремі політичні сили намагаються використати високий авторитет НАН України у власних цілях. Тому президія НАНУ звертається до науковців та працівників наукових закладів, які кандидують у виборах, виступати лише від свого імени. Б. Патон поінформував Л. Кучму про останні досягнення українських вчених, порушив питання необхідности створення в Україні вищої науково-технічної експертної ради для визначення ступеня придатности споруд, об'єктів, термін використання котрих закінчується.

ЗБІЛЬШЕНО ВИВІЗНЕ МИТО НА КОЛЬОРОВІ МЕТАЛИ

КИЇВ.— Майже три мільйони тонн брухту чорних і кольорових металів не вистачило металюрґам України торік через надмірне вивезення цієї сировини за кордон. Враховуючи це, постановою Уряду збільшено у п'ять разів ставку митних зборів при експорті брухту чорних та кольорових металів. Вони становитимуть один процент від вартости ваги металосировини, що вивозиться.

НОВІ ПРАВИЛА ТОРГІВЛІ НАФТОПРОДУКТАМИ

КИЇВ. Від 1-го квітня 1998 року вводиться в дію нові правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами, затверджені Урядом наприкінці минулого року. Правилами чіткіше визначено поняття стаціонарних, контейнерних та пересувних автозаправочних станцій. Дія цих вимог поширюється на всі суб'єкти підприємницької діяльности на території України, які зареєструвалися і мають ліцензію на право роздрібної торгівлі непродовольчими товарами. Заборонено продаж нафто-продуктів безпосередньо з автоцистерн, а також приватними особами у каністрах.

У СВІТІ

У ПОНЕДІЛОК, 9-ГО БЕРЕЗНЯ, офіційні чинники повідомили, що король Савдійської Арабії Фагд знаходиться у спеціялізаціяльній лікарні ім. короля Файсаля та є в критичному стані з уваги на запалення жовчевого міхура і правдоподібно мусітиме піддатися операції. Речник згаданої лікарні крім того сказав, що американська медична група слідкує за станом здоров'я короля, котрому тепер понад 70 років, і вона буде вирішувати чи потрібно усувати жовчевий міхур. Інші не названі офіційні чинники твердять, що оперувати короля є досить рисковно через його вік і надто тендітне здоров'я. Тому 10 днів вийшло повідомлення, що король Фагд є на вакаціях поза Ріядом, столицею Савдійської Арабії. Не є ясним, коли він повернувся до столиці та опинився у лікарні.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 10-ГО БЕРЕЗНЯ, суддя федерального окружного суду Сузен Вебер-Райт знову потвердила своє рішення відмежувати справу Моніки Левінської від судової розправи небажаних залицянь президента Билла Клінтона до Поли Джовнс. Ці дві справи, кримінальна і цивільна, ще більше віддалилися одна від одної, коли суд не зайняв жодного становища, а Білий Дім повідомив, що Президент правдоподібно не буде присутнім на розправі Поли Джовнс. Леґальні експерти твердять, що обидві сторони у згаданій розправі можуть уважати не надто корисним потягненням, щоб Президент зізнавав особисто. Крім того, суддя Райт у Літтл Рок, Арк., вирішила, що не міняє свого рішення з 28-го січня, котрим заборонила будь-які докази М. Левінської вживати на розправі справи П. Джовнс.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Інформаційна співпраця чи капітуляція?

Нещодавно міністер інформації України Зиновій Кулик заявив, що Росія визнала інформаційний суверенітет України, уклавши з нею „взаємовигідну" міжурядову угоду про співпрацю в галузі інформації. Домовлення, згідно з яким інформаційні служби Росії можуть діяти на території України і українські на території Росії, підписано серед ряду інших угод під час першої державної візити Президента Леоніда Кучми до Росії.

Всупереч оптимістичним заявам міністра інформації доводиться, на жаль, ствердити, що укладання цієї угоди завдало чергового удару інформаційній безпеці України, посиливши на її території і так значний вплив Росії. Якщо ж глянути на дане домовлення ширше, наприклад в контексті програми економічної співпраці між Росією і Україною на 10 років, то вимальовується картина суцільної капітуляції України перед своїм північним сусідом. В той час як економічна угода дає дозвіл господарювати на українській землі російським промисловим кланам, домовлення про співпрацю у сфері засобів масової інформації надає цьому, так би мовити, інформаційне забезпечення.

На папері домовлення може видатися дійсно взаємовигідним і навіть корисним для України. Завдяки йому Київ дістав право інформувати громадян Росії зі своєї точки зору. Це, безумовно, сприяло б ширенню відомостей про Україну, зменшенню упереджень до неї, невтралізуванню до деякої міри антиукраїнських настроїв, культивованих російськими засобами масової інформації. Але біда в тому, що скористатися цим правом Україна фізично не може. На відміну від Росії у неї просто немає відповідних фондів.

Це визнав навіть сам міністер З. Кулик. Відповідаючи на запитання журналістів щодо участи українського приватного капіталу в здійсненні інформаційної угоди, він сказав, що таких грошей, якими володіють російські бізнесові установи, в Україні немає. В Росії, за деякими оцінками, половина акцій російських телекомпаній знаходяться в руках великих підприємців, таких як Боріс Березовський, Владімір Гусанський і прем'єр-міністер Росії Віктор Черномирдін. Безумовно, „новиє рускіє" не пошкодують фондів на втягання України у свій інформаційний простір, бо це у їхніх прямих інтересах. Вони вже давно хочуть привласнити ключові енергетичні підприємства України, так звані стратегічно важливі. Наприклад, минулого місяця монополія „Газпром" запропнувала, щоб Київ розрахувався з нею за заборгований ґаз нерухомістю. Своя інформаційна мережа в Україні лише полегшить їм здійснити ці наміри.

На підписання угоди з Україною Москва пішла лише тому, що Києву сьогодні не під силу відігравати якусь помітну ролю ні в її інформаційному, ні в економічному просторі. Традиційно Росія завжди намагалася ізолювати свій народ від альтернативних джерел інформації, і вона ніколи не зробить вийнятку для України. Про це свідчать заяви самих російських урядовців. Реагуючи на помилкове припущення З. Кулика, що один з українських телеканалів на території Росії фінансуватиметься з російського бюджету, речник уряду Росії Шабдурасулов заявив:„Важко уявити щось абсурдніше".

Створення інформаційних служб в інших країнах це, звичайно, потрібна справа для України, але куди важливішим є захист свого інформаційного простору. Суверенітет цього простору порушувався і порушується Москвою і без створення на території України російських інформаційних служб. Наприклад, досі йдуть в Україну телевізійні передачі з Москви, друкуються центральні російські газети. Україномовні видання, число яких зменшилося за час незалежности, почувають себе наче не у своїй країні. Чи потрібно ще більше посилювати панування російських засобів масової інформації?

Отже підписання угоди про інформаційну співпрацю ще раз виявило нерівноправність відносин між Росією і Україною та безхребетність Уряду останньої. Україну знову обдурено високими словами про „паритетність", „визнання інформаційного суверенітету" тощо. Якими б гарними угоди з Росією не були, вони шкодитимуть Україні, якщо вона не матиме економічних і політичних засобів, щоб змусити Росію поважати її. Над цим українські урядовці повинні працювати, це їхній пріоритет.

Й. Сірка

КОМУ Ж ВИГІДНО ДІЛИТИСЯ?

Важко проходить становлення української держави, непросто вирішуються проблеми, властиві такому періодові в еволюції кожної нації, болючими для неї стають окремі явища.

Закарпаття — край перехресть

Неупереджений спостерігач, відвідуючи Україну, зокрема такий її своєрідний реґіон, як Закарпаття, зверне увагу на непрості міжетнічні стосунки у цьому багатонаціональному краї, до того ж, строкатому у релігійному відношенні. Закарпаття належить до категорії так званих контактних зон, тобто до перехресть, де стикаються державні, етнічні кордони (які дуже часто не збігаються, бо йдеться про різні національні характери та релігії). Все це підсилюється ще й соціяльними негараздами та впливами зовнішніх чинників. Також усе ще живі історичні аналогії, орієнтація окремих груп населення краю не на Київ, а на інші столиці, намагання нельояльних Україні сил інспірувати чи посилити неґативні явища, зокрема ті, які можуть мати відцентрове забарвлення.

Симптоматичною у цьому відношенні є проблема українців-русинів. Одні науковці вже визначили своє ставлення до цього питання, інші хочуть використати його в політичному сенсі. Слід привітати створення русинського наукового товариства, яке, залишаючись на засадах поваги до держави і законів, хоче вивчати та зберігати традиції русинів, все, що пов'язане з їхнім історичним розвитком.

Інше ставлення провокує войовниче політичне русло, тобто певна група осіб, що орієнтуються на експлуатацію русинської ідеї задля досягнення чіткої мети — отримання влади. А в боротьбі за владу часто забувають про закони і принципи, дотримуючись засади, що мета виправдовує способи і дії. До прикладу можна взяти пошук союзників. У своїй еволюції політичне русинство мало вже різні орієнтири: Будапешт, Прагу, Москву, а сьогодні ще й Данію! Залишається ще Букарешт та Південна Америка, куди останнім часом стратеги цієї течії спрямовують свої задуми, з метою поширення соціяльної бази та придбання стратегічних спільників.

Я б не хотів, щоб хтось мене звинуватив в авторитаризмі та у намірі заборонити можливість шукати істину за межами України. Та все ж слід зрозуміти і погодитись з тим, що у світі, зокрема на заході Европи, істиною стали існуючі кордони, які задля миру змушені залишитись непорушними, а згодом все більше прозорими, аби не розділяти народи, у яких спільна мова, культура, традиції. Але саме для цього, для прозорости, потрібні передумови. Однією з них, крім економічних та соціяльних, є певна ментальність демократичної нації.

Чи можуть лідери політичного русинства та деяких закордонних русинських організацій говорити про демократичну та цивілізовану ментальність і християнське ставлення до опозиційних течій? Чому ж ділення на русинів та українців (часто навіть в одній родині) проходить з такою руйнівною силою, що нищить і русинів, і українців та робить з братів ворогів?

Чи допоможуть русинам мадяри?

Парадоксом протистояння русинів та українців стало те, що „політики" знайшли захисників, які історично зробили надто багато, щоб на значній території зникли географічні назви, мова, традиції саме тих, хто колись називав себе русинами! Йдеться не про те, щоб нагадати мадярам минуле. „Дарвінізмом" у міжнаціональних стосунках нікого не здивуєш. У стосунках більшости народів світу були, а частково ще й досі є, тертя і ворожнеча (Африка, Азія). А Европа ж хоче залишити середньовіччя в минулому й будувати нормальні взаємини між народами — малими й великими. Політичні лідери русинства мали б орієнтуватися у вирішенні русинських ідеалів хоча б не на мадярів, які є символом асиміляторства русинів. Та саме в цьому й полягає суть політичного авантюризму та його схильність до спілки з ким завгодно — задля мети захопити владу!

Хоч я не симпатизую політичній русинській ідеї, але все ж може викликати симпатію прагнення етнографів, представників культури, освіти безкорисно служити ідеї збереження цілого руського історично-культурного надбання.

Інша справа авантюризм, замішаний на хворобливому бажанні збагатитись на ворожнечі між рідними братами — русинами і українцями. Метушня „політиків", їх апеляції до всіх можливих інституцій Европи та світу, а також до деяких сумнівних закордонних захисників, вражає. Вражає, бо саме ті, які мали б задеклярувати підтримку „політиків", іґнорують тих „політиків". Вражає й тому, що всі можливі інстанції і деякі не дуже льояльні сусіди визнали Україну як демократичну державу і високо оцінили її політику щодо національних меншин на території республіки.

Шукають проблем там, де їх нема

За кордоном знаходяться деякі діячі, гроші та структури, що нібито готові допомогти нам розвиватись. З цією метою проводяться конференції-семінари (міжнародні). Ті ж „науковці" та принци приїздять в Україну з інструкціями-вказівками для урядових інстанцій, що і як робити. Люди вже й дивуються, чому це закордонний пан гасає по наших краях, чого він шукає, кого фінансує, які меншини знов хоче вивчати?! Добросердечні, довірливі русини вже, мабуть, забули, що коли хтось дуже ними цікавиться, той хоче від них щось мати! Коли хтось в такій скруті, яка тепер в Україні, шукає міжетнічну проблему, а її немає, то пам'ятайте — її хочуть створити!

Коли читаєш русинські часописи, то бачиш, що вже й у Румунії пробують запровадити експеримент: між ворогуючими українцями ось-ось з'являться войовничі русини, які, як і в іншій сусідній державі, звинуватять Київ в імперських амбіціях, хоч саме Україна за останні понад 350 років найбільше постраждала від імперської політики свого сусіда. Треба бути циніком, щоб саме Україну, яка жодних територіяльних претенсій до своїх сусідів не висловлює, звинуватити в імперіялізмі!

Деякі „політики" мріють і про те, щоб знайти русинів і серед українців Південної Америки, щоб і там розсварити українську громаду, керуючись правилом: розподілюй та пануй!

Коли тебе доля закидає в різні континенти та держави, то ти з дива не можеш вийти, що вчорашні брати та друзі сьогодні стали ворогами! Хочеться порадити: „Брати мої русини — чи українці, не сваріться, будьте гідні минулого, то й майбутнє буде кращим. А коли вже не можете стерпіти один одного, то розійдіться культурно!".

Зараз багато людей дуже пильно приглядаються до українських негараздів. Від Уряду вимагають негайно визнати русинів як окремий народ, а дехто вже ділив би наш край за етнічними прикметами, щоб його розшматувати. А слід подумати, що дає ділення, кому воно потрібне і хто його вимагає? Коли в родині найстарший син (чи дочка) одружується і стає на власні ноги, покидаючи батьківську хату, то це ще не означає, що він (вона) перестає бути рідним сином, рідною дочкою батьків, від яких вони пішли „на своє"!

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА

Д-р Юліян Мовчан

Медичні новини

Лікувальний вплив музики

Про лікувальний, тобто, цілющий вплив музики людству відомо давно. Як пише Лариса Павленко в своїй статті „Моцарт... малими дозами" в медичній газеті України „Ваше Здоров'я" (з 29-го жовтня 1997 року), у єгипетських папірусах згадується про те, що жреці лікували людей звуками. У стародавній Греції музикою та співами заспокоювали психічно хворих.

Довідуємося, що в ті далекі часи вчені намагалися систематизувати численні реакції та відчуття, що спричинювалися музикою. Дехто вважав музику „володаркою почуттів та настрою". А. Платон та Арістотель стверджували, що музика „лікує нужденних духом та нормалізує працю внутрішніх органів". Платон вважав, що за допомогою музики можна впливати на формування характеру. Як подає Л. Павленко, сьогодні вже відомо, що двомісячний людський зародок уже реаґує на тональність (мажор чи мінор), добре вловлює ритм мелодії, збуджуючись чи заспокоюючись. Отож, вагітна жінка, слухаючи клясичну музику, значною мірою сприяє формуванню характеру свого ще не народженого дитяти.

Відомо також, що в Парижі вже багато років існує Центр музичної терапії, де пацієнтам для того, щоб усунути пригнічений стан, пропонують послухати Бетовена або Моцарта. До речі, якщо йдеться про музику Моцарта, то ще в 1993 році в британському науковому журналі „Натура" було опубліковано висліди наукових студій, згідно з якими наукова здібність (інтеліґенція) в тих людей, які слухають музику Моцарта, вища ніж у тих, які такої музики не слухають. (Про це було подано також у журналі „Нюзвік" з 25-го жовтня 1993 року).

Доведено, що різна тональністю та ритмом музика створює певний настрій: вона поліпшує загальне самопочуття, полегшує в тому, дає відчуття фізичної бадьорости, а також впливає відповідним чином на дихання та кровообіг. І тому музику сьогодні взяли собі на „озброєння" в Україні багато медиків-психіятрів, невропатологів, хірургів і навіть стоматологів. Досвід лікування зубів під музику давно практикується в Голляндії. Легка сучасна музика часто звучить в операційних кімнатах, ефективно злагіднюючи напругу та втому хірургів. Також застосовується музика у полових будинках для запобігання передчасним перейма та в комплексі лікування токсикозів під час вагітности.

Чому люди цілуються?

На це питання кожний відповість по своєму. Історик згадає, що вони цілувалися ще в Кам'яному віці, можливо, пробуючи один одного на смак, тим самим проходячи своєрідний тест на сумісність в родинному житті. Біохемік, почувши це запитання, можливо, скаже, що під час поцілунку мимоволі передається іншій особі 9 міліграмів води, 0.18 міліграмів органічних речовин, 0.7 міліграма товщу та... 250 різних бактерій. Крім того, чоловік впродовж свого подружнього життя „з'їдає" від 8 до 12 кілограмів губної помади. Але фахівці запевняють, що всі ці перераховані чужорідні речовини невтралізує людський організм.

А французькі геронтологи (від грецького слова „геронт" — старий, поважний) вважають, що поцілунки шкідливі для здоров'я: один пристрасний поцілунок вкорочує життя на 3 хвилини. Але поети не погоджуються з цим і переконані, що один гарний поцілунок вартий цілого життя, бо якщо не кохати і не цілуватися, то для чого взагалі жити?

А от медики застерігають: поцілунок — надійний спосіб заразити будького практично будьяким відомим науці захворюванням верхніх дихальних проводів, а також грипою, дизентерією, тропічною лихоманкою і де-

(Закінчення на стор. 4)

Лада Коломієць,
Київ

ТАРАС ШЕВЧЕНКО І СУЧАСНА УКРАЇНА

III

Драчевий „гнівний бог і каторжник Тарас" постає з вірша запальним нашим сучасником. А його поезія не те що не застаріла, а — навпаки — за допомогою сучасних виражальних засобів вона може сприйматися як щось зовсім свіже, новаторське, вражаюче. Так сталося з віршем „Суботів", що поклався на музику й був виконаний на першому Всеукраїнському пісенному фестивалі „Червона Рута" київською рок-групою „Кому Вниз" (сама назва цієї групи є саркастичною пародією на слово "комунізм").

Не Шевченко-страждалець, а Шевченко-борець „бути нам рабами не дає". Свідомо нав'язаний нашому народові совєтським літературознавством комплекс задивлености у власні минулі страждання створив сантиментальний культ Шевченка-мученика царського режиму. Бо що, власне, залишається рабові, котрий утратив надію на визволення, як не утішливі спогади про свої ще більші страждання в минулому? За задумом московських урядовців та їх ставлеників в українців мала наче сама собою визріти впевненість, що ніякого визволення і бути не може.

За совєтських часів захоплення поетовим стражданням не обминуло багатьох талановитих і ерудованих критиків. Зокрема, Вадим Скуратовський у своїй статті „Шевченко в контексті світової літератури" писав: „Шевченківський 'болезапис', абсолютна і трагічна 'синхронізація' страждання і його художнього закріплення з необхідністю вели поета за ту рису, що на ній, острахнувшись, зупинилися, наприклад, навіть Гойя або Лякло, зупинилися перед тими найглибшими таїнами людського буття, що їх зважилися передати лише найсміливіші з письменників XX століття (журнал „Всесвіт", березень 1978 року).

Слушно виводячи божевілля героїв Шевченкових поем „Сова", „Відьма", Варнак" наслідком великого страждання, автор щойно цитованої статті все ж відводить читача вбік від Шевченкової проблематики до „підручника психіятрії, акцентуючи на показі Шевченком „справжнього безумства в усій його клінічній реальності, з усіма відповідними зсувами людської психіки".

Все це звучить дуже інтриґуюче і цілком безпрограшно, потішаючи українського читача, що страждає на хронічний комплекс власної другорядности тією думкою, що і в нас є свій геній психіятрії, і то — перший у Европі (чи й у світі). Справді, Шевченкові герої, збожеволілі внаслідок пережитих страждань, є вельми переконливими божевільцями. Та ця хвороба робиться невиліковною, коли людина призвичаюється страждати. Інакше довелося б погодитись, що і народне месництво було для Шевченка не так болісним періодом одужання народної свідомости, як ще більшим божевіллям, хворобою у стані загострення.

Тема божевілля як наслідку призвичаєности, пристосованости до потворно-жорстоких умов існування, — ця тема починає звучати в українській літературі з особливою силою з приходом дев'ятьдесятників у так званих неоаванґардистів, чия творчість є реакцією на ідіотизм пригніченої свідомости „совка" („совком" на совєтському жарґоні називається ментальний тип обмеженої в уявленнях про власну свободу сірої „радянської людини").

Серед усього, написаного на цю тему сучасними авторами, не без цікавости читається сатеричне оповідання Богдана Жолдака за промовистою назвою „Нікада впрєдь" (ж. „Зустрічі", №8, 1994 рік), що у перекладі з жахливого суржинку, яким нині розмовляє, мабуть, більшість населення України, означає „Ніколи надалі". Герой цього коротенького твору — перша особа, від якої ведеться розповідь, — безіменний, прибитий російщиною і злиднями, затруєний нездоровими харчами й шкідливим чорнобильським повітрям українець. Його відчуття власної нікчемности воістину трагікомічне. А проте і в нього ще залишилась своя остання гордість: „...Одне слово осталося — Украї́на, ім'я. І больш нічого нема. Уже ж, казалося, усе вивезли, слиш, а вони вивозять і вивозять. А почему? Бо це ім'я не вивезли. А от як ім'я вивезуть, тоді вже точно нічого не останеться", — так по-своєму, як уміє і як відчуває, мудрує нещасний малорос-українець своєю каліченою мовою. Прикро читати оці наївні роздуми замороченої, загубленої людини, але доки жевріє в такому українцеві — а їх нині мільйони — його остання гордість, доти ще є надія на психічне — і мовне — одужання нації.

Знаний скульптор-модерніст Олександер Архипенко якось зауважив, що „ми постійно повинні перебувати в приявності ідей та образу Тараса Шевченка". Розуміння величі поета і вшанування його пам'яті є дуже позитивним фактором об'єднання українців різних вікових і політичних вимірів. При цьому кожне нове покоління має бути не лише вільне, а й покликане дати своє прочитання найбільшого національного клясика — Тараса Шевченка, — не боячись „деканонізувати" його твори, як зробив американський україніст Джордж Грабович у своїй книзі „Шевченко як мітотворець". Протилежним до Грабовичевої психоаналітичної (фройдівської) інтерпретації є, зокрема, прочитання Шевченка поетами „Празької школи" і майже усією міжвоєнною та повоєнною еміґрацією.

Так, Маланюкове захоплення образом гнівного поета-месника, поета-бунтаря виявляє в Шевченкові попередника і співця національно-визвольних змагань українського народу, пробудника національної гідности у розм'якшеній, інертній українській людині:

Не поет — бо це ж до болю мало,
не трибун — бо це лиш рупор мас,
І вже менш за все — „Кобзар Тарас"
він, ким зайнялось і запалало.
Скоріше бунт буйних майбутніх рас,
полум'я, на котрім тьма розстала,
вибух крови, що зарокотала,
карою за довгу ніч образ.
Лютий зір прозрілого рабá,
Гонта, що синів свяченим ріже, —
у досвітніх загравах — степа
з дужим хрустом випростали крижі.
А ось поруч — усміх, ласка, мати
Й садок вишневий коло хати.

(Євген Маланюк, вірш „Шевченко", 1930 рік)

У XX столітті совєтський комплекс садизму неприховано проявився як геноцид українського народу. „Кто будєт харашо трудітса, того будєм хоронить в натєльном бєльє" („Хто добре працюватиме, того будемо ховати у спідній білизні"), — ось так проявили свою великодушність начальники совєтських кацетів — трудових таборів. Наприкінці XX століття цей трагічний досвід нашої історії актуалізував державотворчу ідею Шевченка-мислителя, розвинуту його послідовниками ще у 90-их роках минулого століття, що об'єдналися у так зване Братство Тарасівців.

А століттям пізніше — у 1990-их роках — серед української молоді виникла неприхована цікавість до громадсько-політичної діяльности Братства, адже його члени пізніше брали участь у заснуванні та активно діяли у складі політичних партій України. Нещодавно відбулася Всеукраїнська молодеча наукова конференція на тему „Вірні Заповіту Кобзаря: Братство Тарасівців", на якій наступницею державницьких ідей Братства заявила себе Асоціяція студентів Києва. На згаданій конференції також звучали ґрунтовні доповіді молодих істориків, політологів, філософів.

Закінчення буде

Дві стипендії ім. М. Яворської для музик

Фонд Стипендії ім. Марусі Яворської, встановлений Оттавським університетом, виділить у 1998 році дві стипендії по 5,000 дол. талановитим студентам маґістерки і докторантури, які вивчають музику. Одна стипендія буде надана студентові з України, а друга — студентові з Канади або з іншої країни.

Фонд заснований за гроші Марусі Яворської, прихильниці музики, піяністки і віольончелістки, яка 40 років викладала. У 1997 році такі стипендії отримали Олег Безбородько з Київської державної консерваторії ім. Чайковського і Деніс Дером, який тепер навчається в університеті МекҐілл у Монтреалі.

Олег Безбородько — талановитий піяніст, який постійно дає концерти у Києві та інших містах України. У його репертуар вхо дять твори Баха, Моцарта, Бетовена, Шуберта, Шопена, Ліста, Брамса, Равеля, Рахманінова і Стравінського. Він брав участь у кількох міжнародних конкурсах, включаючи Музичний конкурс ім. Людкевича у Торонто і Фестиваль фортепіянової та камерної музики ім. Володимира Горовица у Києві.

Не зважаючи на те, що йому всього 22 роки, музикант-трубач Деніс Дером уже зарекомендував себе не тільки виступами з професійними оркестрами, а і як соліст. „Він найкращий трубач серед усіх, кого я вчив 18 років", — сказав Джан П. Зірбель, соліст-трубач Монтреальської симфонічної оркестри. Як соліст, Д. Дером виграв першу нагороду на Національному музичному конкурсному фестивалі у 1996 році. Він був головний трубач у симфонічній оркестрі університету МекҐілл, а також виступав з Монтреальською симфонічною оркестрою і з оркестрою Монтреальського оперного театру.

Стипендії ім. Марусі Яворської надається студентам, що працюють над маґістерками і докторатами. Кандидати повинні бути зареєстровані у визначних музичних школах у Канаді, Україні або в інших місцях і є рекомендовані своїми школами.

Кожний музичний заклад може представити одного студента до 31-го березня 1998 року з відповідними супровідними документами, в які входять офіційна анкета, автобіографія, запис трьох праць, завірені копії залікової книжки або виписки з оцінок та рекомендаційні листи.

Н. Н.

Відбувся вечір Л. Онишкевич в НТШ

У суботу, 7-го лютого українська громада Ню Йорку мала нагоду почути в НТШ доповідь віцепрезидента цієї організації д-р Лариси Онишкевич, яка щойно повернулася з України.

Надзвичайно цікавий і науково вишуканий вечір складався з двох частин, в першій з яких доповідачка розповіла про своє чотиримісячне перебування у Львівському Університеті, де викладала курси як Фулбрайтівський стипендіят, а в другій частині відбулася презентація виданої Л. Онишкевич у Львові антології драми української діяспори „Близнята ще зустрінуться". Вечір вела д-р Мирослава Знаєнко, яка нагадала присутнім, що цьогорічний стипендіянт Л. Онишкевич є автором понад 90 наукових праць, антологій та співредактором „Сучасности"; отримавши ступінь доктора в Пенсильванійському університеті, вона написала чи не першу в світі дисертацію, присвячену сучасній українській драмі діяспори, викладала в американських та українських університетах.

З привітанням та вступним словом виступив голова НТШ-А проф. Леонід Рудницький, який підкреслив, що стипендіянти Фулбрайта є надзвичайно важливими чинниками в пожвавленні наукового життя в Україні, але рівночасно Фулбрайтівські гренти дають можливість і науковцям з України приїздити до Америки. За дотепним висловом Л. Рудницького, то є дійсний науковий обмін, а не просто науковий обман, як інколи буває.

Найкращим доказом плідної праці д-р Л. Онишкевич в Україні стала видана нею антологія, яку вона використовувала під час зайнять із студентами і подарувала 60 примірників університетові.

В своїй короткій оповіді про викладання у Львівському Університеті Л. Онишкевич висвітила, перш за все, ті позитивні зрушення, що відбулися в українській вищій школі: до керівництва університетом прийшли досить молоді й ініціятивні люди, вони розвивають міжнародні контакти, розробляють нові курси та програми. Доповідачка познайомила присутніх з науковими виданнями, авторами яких є 20–25-літні науковці. Вони вже дивляться на літературу і культуру свіжими очима, експериментують і є дуже активними в громадському і культурному житті. До неґативних рис цього життя, однак, Л. Онишкевич відносить розбіжність інтересів молодих, старших і найстарших культурних діячів і науковців, яка поділяє львівську, а й взагалі українську інтеліґенцію на клани і групи.

Окремо доповідачка зупинилася на тій праці, яку проводять у Львові американці-стипендіянти Фулбрайта та представники Корпусу миру, розповіла про свої враження з візити до міста дружин президентів ЗСА та України — Гіллярі Клінтон та Людмили Кучми.

Про те, як сприймається діяльність д-р Л. Онишкевич не тільки у Львові, а й у південній Україні, де вона неодноразово виступала на конференціях і з лекціями, розповіла стипендіянт Фулбрайта з України д-р Ганна Чумаченко.

Але, безперечно, найцікавішою подією вечора стала презентація драматичної антології „Близнята ще зустрінуться", яка приваблювала погляди присутніх вже своїм зовнішнім виглядом, модерними ілюстраціями та обкладинкою, яку виконала київська художниця Денисова.

Говорячи про антологію, д-р Л. Онишкевич наголосила, що драматургія української діяспори довгий час була на чолі мистецького руху, і не тільки українського. Модерні, екзестенціялістичні або післямодерні ідеї висловлювали українські драматургії діяспори іноді на 5—10 років раніше, ніж це було зроблено знаними европейськими мистцями, наприклад, Йонеско.

Антологія репрезентує не тільки українську громаду ЗСА, хоча це група тут найширше представлена (Барка, Бойчук, Карпенко, Коваленко, Косач, Тарнавський, Тис, Чолґан), але й українських мистців з усіх континентів, що робить її надзвичайно цінною, бо це надає можливість порівняння драматичного світобачення.

Саме про наукову актуальність антології говорила у своєму виступі д-р Тамара Гундорова, яка теж є цьогорічним стипендіянтом Фулбрайта — представником України.

Своєрідним художньоестетичним завершенням вечора стали виступи драматургів, п'єси яких вміщено в антології — д-ра Іларіона Чолґана та Богдана Бойчука. І. Чолґан, який співпрацював в театрі Йосипа Гірняка, підкреслив неабияке значення саме театральних ініціятив українців діяспори для розвитку драматургії. Б. Бойчук приходив до голосу драматургії, коли діяспорні театри вже не працювали, але, за його словами, ріс і дозрів під впливом театрів Йосипа Гірняка, що ставив п'єси Чолґана, та театру Володимира Блавацького, де йшли п'єси Косача та Коваленко. За свідченням драматурга, його п'єса „Приречені", вміщена в антології, бачиться йому тепер як своєрідний балет, де грає текст та „моваліте", де людська правда перемагає ритуал.

Символічність назви антології „Близнята ще зустрінуться" наштовхує на думку про те, що її видання і вихід до широкого читача є своєрідним кроком до взаємопорозуміння двох українських світів — діяспори і України. Тому таким доречним видався розвиток символу, зроблений Л. Онишкевич наприкінці вечора: „Близнята ще зустрінуться".

Перемога правди і гуманізму над приреченістю і безперспективністю, свободи над ритуальністю, вільного слова над тоталітарним контекстом — все це ми побачили в українських драмах діяспори, що репрезентували нам і частину нашої власної драми життя.

А. Ч.

Варварська масакра в Караґанді

Про нечувану в історії людства варварську розправу московських червоних сатрапів над безборонними та до краю виснаженими політичними в'язнями, а зокрема над невинними українськими жінками, в Кінгірі, в нашій діяспорній пресі вже було написано чимало. Одначе наглядне висвітлення тієї звиродньої та безоглядної масакри на екрані, в Українському Культурному Центрі, в Голливуді на Флориді, зробило на численних присутніх таке глибоко потрясаюче та зворушливе враження, що в більшості, по засмучених, мимо волі, по зас учених обличчях покотилися рясні сльози.

Цей глибоко-зворушливий та безмірно потрясаючий вечір відбувся 18-го січня цього року, коли до нашої голливудської громади завітав голова Стейтової Ради УККА мгр Іван Буртик, який на прохання Управи Українського Культурного Центру виголосив коротку, але дуже змістовну доповідь п. з. „Безвинно покарані дальше терплять в Казахстані" та висвітлив на екрані короткі уривки автентичного фільму, виготовленого в Казахстані, про варварську масакру червоних московських катів над безборонними в'язнями в Кінгірі, під час якої, крім багатьох сотень політичних в'язнів різних національностей, закатовано страшною мученицькою смертю також і понад 500 невинних і беззахисних засуджених українських жінок.

Хоча зацікавлені учасники побачили лише початок і основну частину цього глибоко-потрясаючого фільму, але й цього повністю вистачило, щоби учасники після від'їзду шановного прелеґента впродовж цілого тижня майже не переставали, зокрема в телефонічних розмовах, обмінюватися своїми глибокозворушливими переживаннями та почуваннями. За це належиться мгрові І. Буртикові глибока подяка. Тим більше, що він, перебуваючи в Казахстані, мав можливість запізнатися безпосередньо з усіми тими невідрадними обставинами, серед яких проживають ще й під сучасну пору безвинно покарані наші люди.

Будучи одним, з цілого ряду, українських політичних в'язнів, під час Другої світової війни та перебуваючи в кількох найстрашніших німецьких концентраційних таборах — Авшвіц, Мавтгаузен, Мельк та Ебензе, мені доводилося часто бути наочним свідком різних жорстоких знущань і розправ над безборонними політичними в'язнями, але таке звиродніле та дико-варварське явище, під час якого в звірський та безоглядний спосіб розчавлювано танками живих і безборонних в'язнів, серед яких знаходилися сотки ні в чому невинних українських жінок, і приспішувати цих нещасних живих людських жертв насильно розваленими будівельними грузами, мені довелося наглядно побачити вперше...

Якщо б цю страшну варварську масакру, яка мала місце в Кінгірі в 1954 році, міг побачити на телеекранах ширший загал української спільноти, головно під сучасну застрашаючу пору в Україні, то напевно не лише перестав би раз на все, не лише шукати всякого союзного спілкування зі „старшим братом", але й перестав би мріяти про повернення колишніх „добрих часів", якими свого часу „насолоджувалося" 90 відсотків уярмлених людей, проживаючих в межах червоної та безоглядної „імперії зла".

Добре було б, щоби Рада Оборони Діяспори України, яка діє при УККА, поробила всі можливі заходи, щоби цей документальний фільм міг бути якнайширше висвітлений не лише на телеекранах України, але також і серед чужинців. А тому, що це пов'язане з великими коштами, то мгр І. Буртик, будучи головою Стейтової Ради відділів УККА, звернувся до присутніх з проханням складати щедрі датки на цю ціль і висилати їх на адресу Ради Оборони Діяспори України.

Богдан Ф. Корчмарик

УВАН на новому етапі діяльности

В неділю, 8-го лютого ц. р. в будинку УВАН у Ню Йорку відбулося перше засідання новообраної Управи Української Вільної Академії Наук у ЗСА, під час якого обговорено плян дальшої діяльности на чергову каденцію. Після відкриття засідання нововибраний президент Олекса Біланюк заторкнув у своєму слові проблеми актуальних справ, які стоять до полагодження перед новою Управою.

До тих справ належить питання комп'ютеризації бібліотеки Академії, згідно з вимогами сучасної модернізації на тому полі. До чергових невідкладних справ УВАН належить питання відзначення 80-ліття Української Академії Наук (1918–1998 рр.) у всеукраїнському маштабі, спільними силами, при активній участі УВАН у Канаді, НТШ в Америці, Українського Історичного Товариства, Інституту ім. Липинського й, можливо, інших наукових установ. Кінцевим акордом вступного слова президента О. Біланюка було висловлено побажання гармонійної співпраці УВАН з нашими науковими установами як в діяспорі, так і в Україні, в дусі соборної, академічної єдности для всесторонього розвитку української науки.

З черги голос забрав екзекутивний перший заступник президента Василь Омельченко, який подав у своєму обдуманому рефераті змістовний плян дальшої діяльности Академії. Значну частину своєї доповіді він присвятив питанням організаційно-наукової структури УВАН, а саме реорганізації і зактивізації праці відділів, секцій та комісій, а далі видавничій справі, влаштовуванню наукових доповідей і конференцій, співпраці з українськими й неукраїнськими науковими установами в Америці та в Україні, справі реорганізації бібліотеки й архіву при Академії та придбання фондів, без яких наукова діяльність, особливо на видавничому полі, неможлива. В даному випадку виринає постулят активніших зв'язків з нашими громадськими чинниками. Важливо є також справа поповнювання й упорядкування картотеки персональних справ членів та співпрацівників Академії з узглядненням їхньої наукової діяльности та досягнень на видавничому полі.

Після референтів відбулася дискусія, в якій брали участь Олекса Біланюк, Тамара Булат, Любомир Винар, Ася Гумецька, Олександер Домбровський, Мирослава Знаєнко, Альберт Кіпа, Василь Омельченко, Оксана Радиш, Євген Федоренко. На основі доповідей президента, екзекутивного першого віцепрезидента та голосів під час дискусії вирішено покликати до життя Видавничу Комісію (Л. Винар — голова, А. Гумецька, О. Домбровський, Ю. Луцький, В. Омельченко). Одночасно вирішено відновити видання „Вістей УВАН" за редакцією О. Домбровського, редактора першого тому „Вістей". Визначено Дорадчий Комітет для впровадження комп'ютеризації і переведення додаткового обстеження існуючого стану бібліотеки і архіву (Богдан Винар, Євген Петрівський, Мирослава Знаєнко, Світлана Чолган і Любомир Винар, консультант). На заступника директора Бібліотеки й Архіву УВАН затверджено старшого співпрацівника УВАН Світлану Чолган, фахову силу в ділянці комп'ютеризації й бібліотекарства. Вирішено, що головним організатором відзначення 80-ліття Української Академії Наук є науковий секретар Є. Федоренко, який покличе до життя відповідний комітет.

Актуальним питанням є також справа допомоги Музеєві ім. М. Грушевського в Києві. Цю справу передано до полагодження в руки Любомира Винара, віцепрезидента Академії, який має тісні зв'язки з науковим світом. Окремо обговорено справи бюджету УВАН на 1998 рік, що його реферувала Оксана Радиш Міяковська. Ґенеральний секретар Тамара Булат реферувала справу поповнювання рядів членства Академії. Питання продовжування видання „Анналів" залишено до пізнішого вирішення.

Присвячено увагу ремонтові будинку. В. Омельченко запропонував звернутися до Ігоря Гурина, щоб запросити його на становище директора технічних справ. Під час засідання учасники запізналися з цінною публікацією — „Листування М. Грушевського", виданою Українським Історичним Товариством та НАН України (Інститут Літератури ім. Т. Г. Шевченка) за редакцією віцепрезидента УВАН Любомира Винара.

Доречно буде відзначити, що за кожним членом Управи залишено певні компетенції діяльности, щоб всі знали, яка ділянка праці кожному з них припадає, що є важним для координації праці на терені наукової установи в цілому процесі її діяльности. Продовжувана конструктивна дискусія при участи усіх членів Управи виказувала, що дух оптимізму й ентузіязму для праці в секторі української науки у діяспорних умовах має ще міцні корені, особливо при свідомості відродження української державности та вільної нашої науки на рідних землях.

Олександер Домбровський

Медичні...

(Закінчення зі стор. 2)

якими венеричними хворобами. Але цікаво, що ще не було жодного випадку зараження АІДС.

Психологи та сексопатологи помітили, що жінки є більш чутливі до поцілунків і надають їм такого великого значіння, про яке чоловіки можуть навіть не догадуватися. Психологи вважають, що поцілувавши знайому дівчину в щічку, ви виявили дружбу і повагу, а поцілувавши жінки руку, засвідчите свою шану і повагу. Поцілунок в чоло — це вияв покровительства. А поцілунок в уста — це прояв кохання...

І хоч є багато різних поглядів на поцілунок, все таки є незрозумілим — що ж то за поцілунок? Застаріла шкідлива звичка чи умовний рефлекс, тваринний інстинкт чи прояв ніжних почувань між закоханими? Відповідаючи на це питання, філософ, можливо, скаже, що тема поцілунку невичерпна, але без кохання й без ніжних поцілунків життя було б сіре й нецікаве. Може й так... (За матеріялами газети „Ваше Здоров'я" з 25-го липня 1997 року).

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Відбудуться Загальні збори УСВТ „Чорноморська Січ"

Чергові Загальні збори УСВТ „Ч. Січ" відбудуться в суботу, 4-го квітня 1998 року в 3:30 год. по полудні у власному домі при 680 Сенфорд аве. в Нюарку, Н. Дж. Управа Т-ва пригадує, що всі дійсні члени зобов'язані взяти участь у цих важливих зборах. Крім звичайного порядку на зборах будуть обговорені пляни святкування 75-річного ювілею, що припадає в наступному році. З тієї нагоди Управа Т-ва пропонує кожному членові Т-ва по можливості придбати хоча б одного нового члена перед ювілейним роком. УСВТ „Чорноморська Січ", єдине українське спортово-виховне Т-во в стейті Ню Джерзі, приймає в свої ряди з усіх міст і містечок прихильників спорту і юнацтво до своїх активних ланок, копаного м'яча, відбиванки, тенісу, плавання і шахів.

Зголошуватися можна теж листовно на адресу: 680 Сенфорд аве., Нюарк, Н. Дж.

Репрезентація України готується до чемпіонату світу

Недавно в Києві відбулося ширше засідання Федерації Гокею України, на якому крім поширення кількісного складу президії з 14-ти до 19-ти осіб визначено головного тренера гокейової репрезентації, яким став Анатолій Богданов. Свого часу, тобто в 1986 році, будучи тоді тренером київського клюбу „Сокіл", Богданов допровадив його до бронзової медалі в тодішній, відносно сильній гокейовій лізі СССР. Дотеперішній тренер Олександер Сеуканд залишиться т. зв. „старшим" тренером поруч Богданова. В останніх роках після масової втечі кращих гокеїстів за кордон кляса гокею значно знизилася, у висліді чого Україна випала до „Б" кляси. В квітні цього року в Словенії пройдуть розгривки за чемпіонат світу в „Б" клясі, до якого, як вже згадано, розпочалася солідніша підготова. Визначено вже склад збірної, до якого ввійдуть в більшости українські гокеїсти, що тепер виступають за кордоном: воротарі — Юрій Шундров („Хімік" Воскресенськ, Росія), Ігор Карпенко (Америка), Євген Бруль („Сокіл", Київ), оборонці — Валерій Ширяєв (Швайцарія), Юрій Гунько, Олександер Савицький („Ак Барс"), Олег Полковников („Торпедо" Ярославль, Росія), Андрій Бущан („Спартак" Москва, Росія), Артем Остроушко (СКА Ст. Петербурґ, Росія), Володимир Кирик („Рубін", Росія), Сергій Гаркуша („Торпедо", Нижній Навгород, Росія), Вячеслав Завальнюк, Андрій Мажугін (обидва — „Нєфтєхімік", Росія), Владислав Шевченко, Андрій Овчинников, Ігор Юрченко (всі „Сокіл", Київ). Напасники — Ігор Чибірев (Швайцарія), Богдан Савенко (Фінляндія), Вадим Шахрайчук, Вадим Кулабухов (обидва Німеччина), Вадим Сліпченко (Австрія), Віталій Литвиненко („Торпедо", Ярославль, Росія), Михайло Фадєєв, Михайло Лазаренко (обидва — „Спартак", Москва, Росія), Василь Василенко („Хімік", Росія), Анатолій Степанищев, Константин Буценко, Роман Сальников, Андрій Николаєв, Євген Млинченко (усі — „Нєфтєхімік", Росія), Дмитро Підгурський („Рубін", Росія), Валентин Олецький („Торпедо", Нижній Новгород, Росія), Василь Бобровников, Віктор Гончаренко, Дмитро Марковський, Данило Дідковський, Олександер Зіневич, Олег Синьков (усі „Сокіл", Київ).

З цього поданого складу збірної бачимо, скільки українських гокейових талантів виступає в російських гокейових клюбах, якими так захоплюються в Західній Европі та Північній Америці. Виглядає, гокей в Україні є звичайною гокейовою „фармою" Росії. І це в той час, коли Україні потрібно пробивати собі шляхи у світ, в тому числі і особливо в спорті. Коли, врешті, Федерація цього спорту в Україні поставить його на ноги, щоб українські таланти служили славі своєї батьківщини?

Повертаючи до згаданого засідання гокейової Федерації, там теж говорили про відомого нам в Америці українського гокеїста — Дмитра Христича (виступає в складі клюбу „Бруенс" в Бостоні). Його запросили до складу репрезентації України, на жаль, він відповів, що чемпіонат кляси „Б" — не його рівень. Інший вихованець українського гокею в Харкові, Трасеух, теж відмовився, він взагалі пропав вже для українського гокею, прийнявши громадянство Росії. Якщо йдеться про фінансування гокейової репрезентації, то, згідно з поданими інформаціями, десять відсотків з Державного спортового Комітету, решта з кас спонзорів. Президентом гокейової Федерації є посадник столиці України Києва Олександер Омельченко.

О.Т.

Гафка Малильо

(Уривок з нашої подорожі в Україну)

Великою подією в моєму житті сталися відвідини моєї шкільної товаришки, яка була для нас усіх, хто вчився в Українській реальній гімназії в Модржанах біля Праги, давно мертвою, а в 1992 році „воскресла".

Гафка Малильо — здібна учениця, талановита поетеса, яка вже з 12 літ писала поезії. Гафку Малильо постигла жорстока доля. Її, як щойно розквітлу вишневу квітку, зірвано, коли ґестапо вирвало її з рядів шкільної молоді рятувати Третій Райх і загнало в ряди протилетунської оборони. Вона малого росту і дрібної будови, мала несповна 15 літ життя.

По війні, як ми тепер довідуємося, блудила по різних містах, шукаючи школи, щоб запевнити своє майбутнє. Коли почала студії в Львівському Університеті (філологічний факультет), її заарештовано, пришиваючи їй, 18-літній дівчині, шпигунство.

У колимському таборі працювала в шахтах олив'яної руди. Коли її серце знесилилося, її перевели в табори Мордовії. Довга її і мученича дорога скінчилася, коли її в 1990 році звільнено. Аж у 1992 році через журнал Союзу Українок в Ужгороді Гафка „воскресла" для нас усіх. Анничка Блест-Корж дала знати всім співтоваришам, розкиненим у діяспорі. Довідалася й я від св. п. Вільми Федів-Малкович і з того часу помагаю їй різними способами. Її книжечка „Іди і вір" вийшла друком вповні за мої гроші. Потім я зібрала малу суму грошей від: Галини Максим'юк (50 дол.), Вільми Малкович (100 дол.), Мілі Волянюк (20 дол.) себе (150 дол.). Одержавши ці гроші, Гафка безмежно перелякалася, бо, мовляв, вона нікого не знає. Ще далі її не покидало недовір'я до людей. З тієї пори я їй помагаю, висилаючи їй гроші й одяг.

І ось ми з мужем заїхали претяжкими дорогами в село Мощуків Черкаської области, (район Тальне, 258734, Україна). Побачивши нас, вона остовпіла, а ми також. Живе вона у дуже примітивних умовах у розваленому старому, забороненому до вжитку домику. Ми її застали, як вона на землі на електричній плитці смажила бараболю на обід. Довкола неї нема нічого. З одного боку була я щаслива, що побачила її живою, а з другого моє серце розривалося з жалю: яку кривду заподіяли московські криміналісти нашій Гафці! Але я їй цього не показала.

Краяни й земляки! Вона потребує помочі! Хто тільки має змогу і любов до правди і нашої Гафки, поможіть, і тим улегшите останні роки її життя. Вона, щоправда, відмовляється, бо, мовляв, нічого ліпшого не знає. І в таких обставинах вона пише благородні вірші.

Я маю її три великі зошити густого шрифту чудових віршів. Їх потрібно обов'язково видати... А де ж узяти фонди? Я дістала інформацію від редакторки Г. Божук, яка видала її першу книжечку, що кошти видання її творів можуть виносити три до п'ять тисяч дол.

Найбільше моє прохання до мешканців нашої „Чедікарні" з часів нашої улюбленої Української гімназії. Допоможіть нашій Гафці, щоб її від глибини чутливого й патріотичного серця писані поезії побачили світ ще за її життя! Її поезії високо оцінили літературознавці в Україні. Я вже отримала 500 дол. від СУА 56-го Відділу у Норт Порті, Фла.

Прошу пересилати ваші пожертви на видавничий фонд Гафки Малильо на мою адресу: Maria Baltarowych, DDS, 25816 Curie St. Warren, MI 48091-3830 або просто до Гафки: 258734 Україна, Черкаська обл., р-н Тальне, село Мощурів.

Л. Кучма....

(Закінчення зі стор. 1)

кретних та ефективних зв'язків.

Росія для нас — головний економічний партнер. Обсяги співпраці з нею в 10 разів більші, ніж з будь-якою іншою країною. У цілому ряді галузей, причому найбільш важливих і високотехнологічних, взаємна кооперація сягає 50-80 відсотків. З Росією пов'язано 60 відсотків українських підприємств, а виробництвом продукції, що іде на її ринок, займається близько 7 мільйонів українських громадян. Загалом товарообіг з Росією, не зважаючи на відчутне його зменшення, складає 30 блн. грн. на рік.

А взяти український агропромисловий комплекс, який традиційно був однією з провідних житниць Союзу! При належній організації справи за 3-4 роки продаж продукції на російському ринку може щорічно давати 4-5 блн. грн., навіть без спирту та горілчаних виробів. Це також близько 300,000 робочих місць. Ось з чого треба висновувати судження, наскільки виправдана і вигідна для нас співпраця з Росією. Наслідки такого курсу можна дійсно відчути вже через рік-півтора, якщо, звичайно, йому не будуть ставити палиці в колеса. Уже нинішнього року є перспективи збільшення товарообігу на 3 блн. грн.

Підкреслюю: ми забезпечили ще одну надзвичайно важливу передумову для результативности цієї співпраці. Стабілізувався і має тенденцію до зростання обсяг виробництва. За останній місяць у промисловості він вперше збільшився на 1.8 відсотка. Закріпити такі тенденції, зробити їх незворотніми — це нині завдання із завдань.

Шановні співвітчизники! Оприлюднення програми економічного співробітництва допоможе кожному з вас переконатись, що вона працюватиме на Україну, а не проти неї. Ви ж, сподіваюсь, об'єктивно оціните політиків, в тому числі й кандидатів у народні депутати, партії та бльоки, їх позицію щодо відносин з нашим великим сусідом, особливо тих, хто раніше заявляв, що ми просто не зможемо жити і вижити без Росії, а нині не кліпнувши оком твердить, що 'Україна капітулювала перед Москвою'.

Хотів би додати і таке. Конструктивна, системна співпраця на основі підписаної програми допоможе зняти ті політичні нашарування, які ще залишаються у взаєминах обох країн, і таким чином внесе більше стабільности і прогнозованости в наші відносини, в світову обстановку загалом. Це та політика, яку, повторюю, підтримує більшість людей в Україні. Ми, зрозуміло, не відмовляємося від курсу на інтеґрування в Европу, від багатовекторности у своїй зовнішній політиці. Україна надто велика держава, щоб зв'язувати себе односторонньою орієнтацією.

І останнє, але не менш важливе. Для успішного виконання угод з Росією треба активно наповнювати їх конкретним змістом на рівні реґіонів і трудових колективів. Хочу побажати всім нам успіхів у цьому".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1998 р.

Пассейк, Н.Дж. Місячні збори 42-го Відд. Т-ва ім. Т. Шевченка відбудуться о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо членів взяти участь. На Річних загальних зборах вибрано Управу в такому складі: В. Марущак — предсідник, В. Гаргай — заст., Варвара Тижбір — рекр. секр., Ю. Котляр — фін. секретар, Марійка Дупляк — культ.-освіт. реф.; опікуни хворих: Анастазія Марущак, Т Садівник; прапорщики: В. Гавроняк, Я. Даньків; мужі довір'я: І. Зельонка, В. Оліярник, господар: М. Чабан; М. Карлицький — вільний член. Контрольна комісія: І. Хомко — голова, С. Косцьолек і С. Журавський — члени. Делеґати на 34-ту Конвенцію УНС: В. Марущак і Ю. Котляр. Заступники: Варвара Тижбір і І. Хомко. Варвара Тижбір — секретар.